

JAKIE TAJEMNICE SKRYWA BAŁTYK?

MAGDALENA ANNA
JANKUN

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania geografii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Miterka
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Adresat:

uczeń klasy VII szkoły podstawowej

Miejsce:

gabinet geograficzny

Czas realizacji:

1 godzina dydaktyczna

Temat:

Jakie tajemnice skrywa Bałtyk?

Podstawa programowa:

IX. Środowisko przyrodnicze Polski na tle Europy: (...) Morze Bałtyckie.

Uczeń: 9) charakteryzuje środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego oraz przyczyny degradacji jego wód.

Cele lekcji:

Poznasz cechy Morza Bałtyckiego oraz wpływ gospodarki człowieka na degradację wód Bałtyku.

Kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje cyfrowe.

Cele szczegółowe operacyjne:

- opisziesz położenie Morza Bałtyckiego;
- wymienisz cechy charakterystyczne Bałtyku;
- wskażesz na mapie państwa nadbałtyckie;
- omówisz linię brzegową Morza Bałtyckiego;
- wyjaśnisz, dlaczego średnie zasolenie wód jest znacznie mniejsze od sąsiadującego z nim Morza Północnego;
- podasz przykłady zagospodarowania Bałtyku;
- podasz główne przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego Bałtyku.

Metody/formy pracy:

wykorzystanie narzędzi ICT, metoda burza mózgów, dyskusja, quiz podsumowujący, praca indywidualna, praca w parach oraz całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

podręcznik, e-podręcznik, tablica interaktywna, mentimeter.com, tablety/komputery, mapa fizyczna regionu Morza Bałtyckiego, atlasy geograficzne, zasoby internetu.

Narzędzia TIK do wykorzystania na tej lekcji oraz cel ich zastosowania:

e-podręcznik www.epodreczniki.pl/reader/c/140282/v/latest/t/student-canon/m/iGl2pHQL2N, mentimeter.com, zasoby scholaris <http://scholaris.pl/zasob/105264,film/> – prezentacja podsumowująca zebrane wiadomości z lekcji, create.kahoot.it/details/morze-baltyckie/843e7539 – sprawdzenie wiedzy z lekcji.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Nauczyciel informuje uczniów o celach lekcji.
2. Uruchamia aplikację mentimeter.com, uczniowie za pomocą smartfonów zapisują skojarzenia związane z Morzem Bałtyckim. Odpowiedzi widoczne są na ekranie multimedialnym. Burza mózgów. Wstęp do dyskusji.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel dzieli uczniów na 4 grupy. Każda ma do wykonania inne zadanie, które opracowuje na posterze. Grupa I: określa położenie geograficzne, wskazuje państwa położone nad Bałtykiem, omawia linię brzegową oraz rzeki, które spływają do zlewiska Morza Bałtyckiego. Grupa II: sposób powstania Bałtyku (proponuję skorzystanie z Galerii w e-podręczniku „Etapy powstawania Morza Bałtyckiego”). Określa typ morza, zasolenie w całym akwenie, podaje przyczyny zróżnicowania zasolenia. Podaje średnią i maksymalną głębokość. Omawia przyczyny i skutki występowania prądów morskich. Grupa III: omawia zagospodarowanie Morza Bałtyckiego, biorąc pod uwagę transport morski, rybołówstwo, energetykę wiatrową, pozyskiwanie surowców mineralnych, przemysł stoczniowy oraz turystykę. Grupa IV: omawia przyczyny i skutki zanieczyszczenia Morza Bałtyckiego. Odwołuje się do mapy „Morze Bałtyckie i jego zlewisko – zanieczyszczenie środowiska”. Charakteryzuje umowy międzynarodowe, które służą zapobieganiu degradacji Bałtyku. Wskazuje sposoby ochrony terenów nadmorskich.
2. Każda grupa dokonuje podziału prezentowanych treści przez każdego członka grupy. Odwołuje się do różnych zasobów multimedialnych, wyświetlanych na ekranie.
3. Prezentacja wyników wszystkich zespołów za pomocą metody gadająca ściana.
4. Nauczyciel uruchamia zasoby z Scholaris – film/prezentacja *Morze Bałtyckie* podsumowujący wiadomości opracowane w grupach i przedstawione na forum klasy.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel dokonuje oceny uczniów, w obrębie jednej wylosowanej grupy. Bierze pod uwagę wkład pracy i możliwości uczniów.
2. Uruchamia create.kahoot.it/details/morze-batyckie/843e7539 z testem w celu podsumowania wiadomości z lekcji (nauczyciel może zmodyfikować zestaw pytań). W quizie biorą udział chętni uczniowie, którzy mają dostęp do internetu w swoich smartfonach.

Komentarz metodyczny

Scenariusz jest uniwersalny, nie zawiera żadnych barier i może być modyfikowany do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dostosowany do potencjalnych możliwości uczniów. Scenariusz jest zgodny z wielospecjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania ucznia.

Zaleca się wykorzystanie metody „kieszeń i szuflada”, która uwzględnia specjalne potrzeby edukacyjne uczniów oraz pozwala nauczycielowi na monitorowanie postępów ucznia ze SPE. Celem tej metody jest zrozumienie przez samego ucznia, czego się nauczył na lekcji. Każdy uczeń przygotowuje dwie karteczki. Do kieszeni uczeń wrzuca kartkę z tym, co zrozumiał, czego się nauczył, a do szuflady z tym, czego jeszcze nie rozumiał, do czego chciałby wrócić. W pracy z uczniami o SPE jednym z najprostszych sposobów dopasowania metod jest modyfikacja ćwiczeń, zadań i poleceń, polegająca na dostosowaniu ich, tak by mogły być wykonane przez uczniów o niższym potencjale i obmyśleniu propozycji zadań trudniejszych dla uczniów zdolnych. Nauczyciel powinien stosować różne techniki pracy z uczniem, uwzględniając SPE: pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, dokładną analizę treści i upewnianie się, że uczeń rozumie, wydawanie krótkich i konkretnych poleceń, wydłużenie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, zapis trudnych, nowych terminów na tablicy, zwracanie uwagi uczniom na poprawność zapisów oraz wprowadzenie ćwiczeń utrwalających, pomoc w wykonywaniu rysunków, schematów. Przy ocenie ucznia ze SPE obowiązuje zasada indywidualizacji. Wystawiona ocena nie może wynikać z porównania postępów z innymi uczniami. Musi być wielostronna. Należy przy jej wystawieniu wziąć pod uwagę indywidualne osiągnięcia ucznia oraz jego nowo zdobyte umiejętności, wkład pracy, zainteresowanie i aktywność na zajęciach. Nauczyciel powinien stosować ocenianie kształtujące, które eliminuje stres związany z ocenianiem. Musi udzielać informacji zwrotnej dotyczącej wiedzy i umiejętności uczniów w tym uczniów o SPE. Zaleca się stosowanie samooceny, między innymi poprzez zaproponowaną metodę „kieszeń i szuflada”. Dobór metod i narzędzi kontroli należy do nauczyciela, ponieważ to on zna najlepiej potrzeby uczniów.